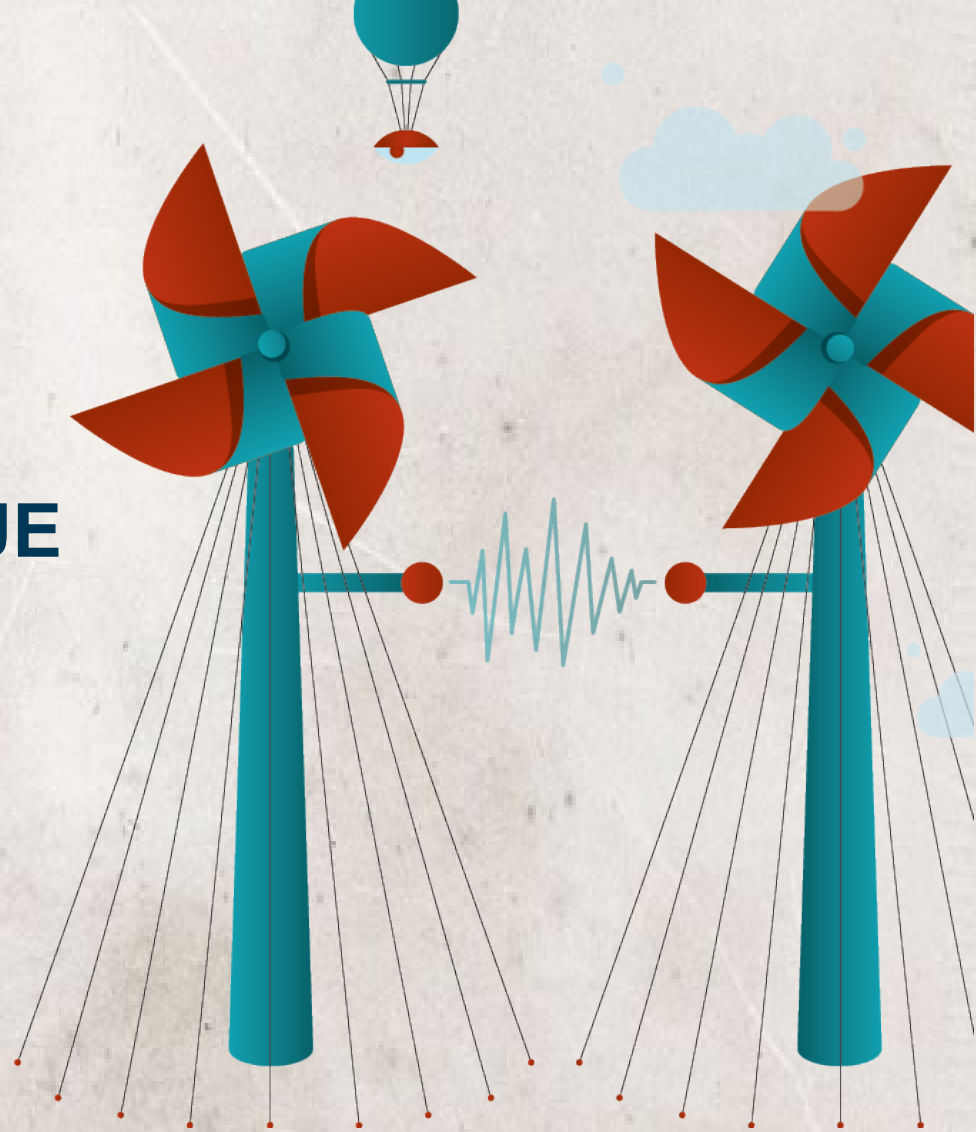

Perspektywy gazu ziemnego jako paliwa transformacyjnego w kontekście Taksonomii UE

radca prawny
Adam Wawrzynowicz

www.wawrzynowicz.eu

Taksonomia UE – czym jest?

Jednym z elementów Europejskiego Zielonego Ładu jest Europejskie prawo klimatyczne, które ma usankcjonować cel neutralności klimatycznej do 2050 r. W grudniu 2020 r. ministrowie ds. środowiska państw członkowskich UE uzgodnili, że **konieczne jest zwiększenie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych w UE z 40 procent do co najmniej 55% do 2030 r.** w porównaniu z poziomem z 1990 r. Wstępne porozumienie w tej sprawie zostało zawarte pomiędzy przedstawicielami Rady oraz Parlamentu Europejskiego, jednak niezbędne jest jeszcze jego zatwierdzenie przez wspomniane organy. W dniu 5 maja 2021 r. porozumienie zostało zatwierdzone przez ambasadorów państw członkowskich UE.

➡ Obniżenie emisyjności sektora gazu ma nastąpić m.in. poprzez zwiększenie pomocy na prace rozwojowe w dziedzinie gazów o niskiej emisyjności, opracowanie dalekowzrocznej koncepcji konkurencyjnego bezemisyjnego rynku gazu i rozwiązanie problemu emisji metanu.

W ostatnim czasie obserwujemy też wzmożoną aktywność legislacyjną na poziomie unijnym, która z jednej strony obejmuje rewizję większości regulacji sektorowych istotnych z punktu widzenia zasad funkcjonowania rynku gazu, pod kątem ich spójności z Europejskim Zielonym Ładem. Z drugiej strony przyjmowane są zupełnie nowe akty prawa wspierające realizację założeń EGD.

➡ Do grupy nowych regulacji należy Rozporządzenie (UE) 2020/852 w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje („**Taksonomia UE**”) - obowiązuje od 12 lipca 2020 r .

Zgodnie z art. 1:

Taksonomia:

- 1) ustanawia kryteria służące ustaleniu, czy i w jakim stopniu dana działalność gospodarcza/inwestycja kwalifikuje się jako **zrównoważona środowiskowo**.
- 2) ma zastosowanie do:
 - a) przyjętych przez państwa członkowskie lub Unię środków określających wymogi dla uczestników rynku finansowego lub emitentów **w odniesieniu do produktów finansowych lub obligacji korporacyjnych udostępnianych jako zrównoważone środowiskowo**;
 - b) **uczestników rynku finansowego, którzy udostępniają produkty finansowe**;
 - c) **przedsiębiorstw**, które podlegają obowiązkowi publikacji oświadczenia na temat informacji niefinansowych lub skonsolidowanego oświadczenia na temat informacji niefinansowych na mocy przepisów dyrektywy *Parlamentu Europejskiego i Rady* 2013/34/UE 68 ws. sprawozdań finansowych (tzw. **jednostek interesu publicznego, takich jak m.in. spółki publiczne, banki, zakłady ubezpieczeń czy strategiczne spółki energetyczne z udziałem Skarbu Państwa**).

Zakres podmiotowy i przedmiotowy Taksonomii został zatem określony szeroko a jej podstawowym celem jest określenie obiektywnych kryteriów, które pozwolą inwestorom i instytucjom finansowym zamierzającym wspierać finansowo projekty realizujące założenia Europejskiego Zielonego Ładu zweryfikować czy konkretne inwestycje ubiegające się o finansowanie są rzeczywiście zrównoważone środowiskowo czy też może są elementem „pseudekologicznego marketingu” (tzw. „greenwashing”).

Spełnianie lub niespełnianie kryteriów zrównoważenia środowiskowego przez dany projekt inwestycyjny **może zatem przełożyć się bezpośrednio na uzyskanie lub nieuzyskanie finansowania dla tego projektu np. w instytucji finansowej promującej zielone inwestycje.**

Taksonomia UE stanowi, że dana działalność gospodarcza kwalifikuje się jako zrównoważona środowiskowo, jeżeli działalność ta:

a) **wnosi istotny wkład w realizację co najmniej jednego z celów środowiskowych:**

- łagodzenie zmian klimatu;
- adaptacja do zmian klimatu;
- zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich;
- przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym;
- zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola;
- ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów.

b) **nie wyrządza poważnych szkód dla żadnego z celów środowiskowych;**

c) **jest prowadzona zgodnie z minimalnymi gwarancjami w zakresie ochrony praw człowieka** wynikającymi z wytycznych i aktów przyjętych przez OECD, ONZ, Międzynarodową Organizację Pracy;

d) **spełnia techniczne kryteria kwalifikacji**, do których określenia została upoważniona Komisja Europejska na podstawie upoważnienia parlamentu Europejskiego i Rady.

Zgodnie z Taksonomią UE, Komisja Europejska uzyskała mandat do określenia na drodze aktu delegowanego technicznych, aktualnych i opartych o dowody naukowe kryteriów kwalifikacji (monitorowania) służących do określenia, czy działalność gospodarczą można uznać za przyczyniającą się w znacznym stopniu do osiągnięcia celów środowiskowych.

Przed opublikowaniem projektu aktu delegowanego, przedstawiono zalecenia Grupy Ekspertów Technicznych (TEG), które miały posłużyć Komisji Europejskiej jako podstawa naukowa dla jego opracowania. Wytyczne ekspertów wynikające z tego opracowania określiły m.in. **bardzo rygorystyczny maksymalny dopuszczalny poziom emisji CO₂ dla źródeł wytwórczych, w tym dla elektrowni gazowych i jednostek kogeneracji gazowej, wynoszący 100g CO₂ na kWh, w granicach którego źródło można uznać za zrównoważone środowiskowo**

Akt delegowany Komisji Europejskiej do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088

- ➔ **W dniu 21 kwietnia 2021 r. Komisja Europejska opublikowała tekst aktu delegowanego w sprawie unijnej systematyki dotyczącej zrównoważonego rozwoju w dziedzinie klimatu**, w którym określiła pierwszy zestaw kryteriów technicznych służących do wskazania tych rodzajów działalności, które wnoszą istotny wkład w realizację pierwszych dwóch spośród sześciu celów środowiskowych określonych w unijnej systematyce, jakim są **łagodzenie zmiany klimatu i adaptacja do zmian klimatu**.
- ➔ **Łagodzenie zmiany klimatu** to proces utrzymywania średniego wzrostu temperatury na świecie z poziomu sprzed epoki przemysłowej do znacznie poniżej 2°C, z ambicją utrzymania go na poziomie 1,5°C, jak określono w porozumieniu paryskim. Zgodnie z Taksonomią UE działanie będzie uważane za istotnie przyczyniające się do osiągnięcia tego celu poprzez unikanie emisji gazów cieplarnianych (GHG), redukcję emisji gazów cieplarnianych lub usuwanie gazów cieplarnianych z atmosfery. Szczegóły, jak to się dzieje w przypadku konkretnych działań, należy określić w kryteriach kwalifikacji.
- ➔ **Adaptacja do zmian klimatu** to proces dostosowywania się do rzeczywistych i oczekiwanych zmian klimatu i ich skutków. W istocie to jest to, co należy zrobić, aby przygotować się na zmiany już zachodzące i przewidywane w przyszłości, z powodu gazów cieplarnianych już znajdujących się w atmosferze. Działanie będzie kwalifikować się jako istotnie przyczyniające się do osiągnięcia tego celu, jeżeli obejmuje rozwiązania adaptacyjne, które znacznie zmniejszają ryzyko niekorzystnego wpływu zmiany klimatu na tę działalność lub, z zastrzeżeniem pewnych dodatkowych kryteriów, na ludzi, przyrodę lub majątek. W obu przypadkach musi się to odbywać bez zwiększania ryzyka negatywnego wpływu na ludzi, przyrodę lub szerzej majątek.

Akt delegowany Komisji Europejskiej do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088

- ➔ **Techniczne kryteria monitorowania** oceny znacznego wkładu w łagodzenie zmiany klimatu **obejmują ponad 85 działań w sektorach** leśnictwa, produkcji, energetyki, transportu, gospodarki odpadami i wody oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także działalność profesjonalną, naukową i techniczną oraz działalność związaną z ochroną i rekultywacją środowiska.
- ➔ W akcie delegowanym brakuje zapisów dotyczących energii jądrowej oraz gazu ziemnego.
- ➔ Komisja Europejska wyjaśniła, że **fakt, iż działalność nie kwalifikuje się jako zrównoważona zgodnie z Taksonomią UE, nie czyni jej automatycznie niezrównoważoną.**
- ➔ **Techniczne kryteria monitorowania oceny znacznego wkładu w łagodzenie zmiany klimatu nie obejmują jeszcze wszystkich działań, które mogą w znacznym stopniu przyczynić się do osiągnięcia celów środowiskowych.**
- ➔ W porównaniu do rozwiązań wynikających z Raportu TEG, Komisja Europejska zaproponowała w treści aktu delegowanego swego rodzaju **kompromisowe podejście dotyczące gazu ziemnego, poprzez wyraźne uznanie jego roli jako ważnej technologii w ograniczaniu emisji gazów cieplarnianych oraz poprzez zapowiedź specjalnego prawodawstwa gwarantującego, że działalności dotyczące gazu ziemnego przyczyniające się do redukcji emisji nie zostaną pozbawione odpowiedniego finansowania.**

Przyszłość działalności związanych z gazem ziemnym

W szczególności Komisja Europejska podkreśliła w motywie 28 preambuły aktu delegowanego, że aktywności w zakresie gazu ziemnego mogą zostać potraktowane jako przejściowe w rozumieniu art. 10 ust. 2 Taksonomii UE a tym samym zakwalifikowane jako wnoszące istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu oraz objęte odrębnym aktem delegowanym **o ile nie istnieje technologicznie i ekonomicznie wykonalna alternatywa niskoemisyjna**, oraz **pod warunkiem, że w oparciu o jednoznaczne dowody naukowe można stwierdzić, że działalności te są zgodne ze ścieżką ograniczenia wzrostu temperatury do 1,5°C powyżej poziomu sprzed epoki przemysłowej, odzwierciedlają najlepsze w swojej klasie wyniki, nie utrudniają rozwoju i wdrażania niskoemisyjnych alternatyw oraz nie prowadzą do zablokowania procesu odchodzenia od zasobów wysokoemisyjnych.**

Komisja Europejska zapowiedziała też w treści komunikatu towarzyszącego opublikowaniu tekstu aktu delegowanego (COM(2021) 188 final), że rozważy zaproponowanie przepisów wspierających finansowanie niektórych rodzajów działalności gospodarczej, głównie w sektorze energetycznym, w tym gazu, które przyczyniają się do redukcji emisji gazów cieplarnianych w sposób wspierający przejście do neutralności klimatycznej, m.in. poprzez określenie ram czasowych i etapów pośrednich dla tych rodzajów działalności gospodarczej, w tym dla istniejących inwestycji, które przyczyniają się do procesu transformacji w sposób zgodny z Europejskim Zielonym Ładem.

Takie podejście ma pozwolić na kontynuację konkluzji Rady Europejskiej z 11-12 grudnia 2020 r., w których uznano rolę technologii przejściowych, takich jak gaz ziemny. **Inwestycje w projekty dotyczące gazu ziemnego mogą kwalifikować się do dofinansowania z instrumentów UE na postawie indywidualnej oceny, o ile takie inwestycje wspierają cele polityki UE w sposób zgodny z Zielonym Ładem.**

Dziękuję za uwagę!

ADAM WAWRZYNOWICZ
radca prawny

WAWRZYNOWICZ
& WSPÓLNICY